طنز

نیرمتوکلی
جامعه‌شناس

پدیده‌شناسی (فنومنولوژی) از دوران یونان باستان از شاخه‌های مهم فلسفی بوده است. اما اهمیت آن در جهان از شروع هزاره سوم میلادی و با پدیدار شدن معجزات ۹۴هزار میلیاردی این هزاره در ایران، خود را بیش از پیش به رخ جهانیان کشانیده است. به‌ویژه آن‌که این روزها از این شاخه فلسفی با عنوان پدیدارشناسی شاندیز شناسی یاد می‌شود.

پرسش فلسفی:
آیا پدیده ور پریده، یا نه ور پریده؟
شفاف‌سازی پست‌مدرن از دیدگاه مکاتب ادبی:

از آنجایی که شفاف‌سازی، بومی و محلی ما به صورت پست‌مدرن انجام می‌گیرد، براساس آن، حقیقت یگانه و واحدی وجود ندارد، بلکه حقایق چندگانه و غیرواحدی وجود دارد که باید آن را از دید راویان مختلف نگریست.

حقیقت یک: رئیس سازمان امور اراضی می‌گوید: مجموعه پدیده شاندیز هم از نظر تخلفات ارضی و تغییر غیرمجاز کاربری اراضی زیر سوال هستند و هم تخلفات مالی دیگری نیز داشته‌اند. چرا که در گزارش شورایعالی شهرسازی آمده است که پدیده شاندیز از نظر تغییر غیرمجاز کاربری اراضی مورد نیاز و از نظر رعایت ضوابط شهرسازی، زیست‌محیطی و سرمایه‌گذاری و فروش سهام دچار تخلف شده است که البته تخلف شهرداری شاندیز نیز در دست پیگیری است و باید با همه متخلفان در چنین پرونده‌هایی برخورد شود.

حقیقت ۲: غلامعلی صادقی، قاضی پرونده پدیده در مشهد هم گفته: «به‌خاطر افزایش‌های به اصطلاح بادکنکی و غیرقانونی سهام، مبالغ میلیاردی جابه‌جا شده است که این امر حتما نیازمند شفاف‌سازی است تا هر کسی یک‌شبه میلیاردر نشود.»

حقیقت ۳: پهلوان مقدم، رئیس و پدیده اصلی پدیده گفته: «بترکه چشم این جهاد سازندگی حسود و مزاحم» و در ضمن این‌که برای خودش اسفند دود می‌کرده، به روزنامه شهرآرای مشهد گفته است: «سهامداران نگران نباشند، هیچ اتفاقی نخواهد افتاد.» در سایت شرکت شاندیز هم گفته شده: خبرگزاری‌ها، موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی که در انتشار شایعات و خبرهایی علیه پدیده دست داشته‌اند به‌زودی تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

نتیجه حقوقی کیفری: همه تحت پیگرد قرار خواهند گرفت. از دادستان و قاضی پرونده بگیر تا رئیس سازمان اراضی و مطبوعات. از این طرف هم‌صدا و سیما، که تبلیغات پرشوری برای فروش سهام این شرکت خصوصی در خارج از بورس راه‌انداخته و باعث شده صدهزار نفر ۹۰هزار میلیارد سهام بخرند و شهرداری که مجوز داده و نیز حتما حتما آقای پهلوان مقدم و نیز برخی مدیران گذشته سر و سری داشته.

پیشنهاد می‌کنم برای این‌که بالاخره یک عده بتوانند بروند ملاقات، نوبتی تحت پیگرد قرار بگیرند. مثلا دادستان که می‌رود بازجویی متهمان در هماتجا دستگیر شود و هنگام دستگیری از رئیس سازمان اراضی، که به پهلوان مقدم تهمت‌زده، بازجویی کند و سپس آزاد شود تا رئیس صداوسیما جای او را بگیرد. زیرا، به گزارش خبرگزاری دانشجو، ۱/۵ درصد از درآمد صداوسیما از محل تبلیغات مربوط به شرکت پدیده شاندیز تأمین می‌شده است. بعدش هم همه با هم صلح و صفا کنند و خبرنگاران را که می‌روند برای محسن آقا کمپوت ببرند همانجا برای صرف شام و صبحانه و پذیرایی نگهدارند و محسن آقا را بفرستند دنبال کارهای کار آفرینیش.

پدیدارشناسی جامعه‌شناسی توسعه

ببخشید که هی شناسی‌شناسی می‌کنم. اما واقعیت این است که پدیده در توسعه نقش اساسی داشته. این شرکت در مشهد با تغییر کاربری ۴۱۵هکتار خارج از محدوده شهری، مساحت اجرای پروژه پدیده شاندیز را به ۵۰هکتار رسانده و آن را جزو محدوده شهری تعریف کرده است. در قزوین و شمال کشور هم از این کارها کرده و تقریبا در همه جای ایران می‌توان تبلیغات این شرکت را مشاهده کرد. در طول یکسال گذشته، دفاتر فروش سهام پدیده در ۲۰ شهر بزرگ ایران به فروش سهام ۱۵۰ پروژه این شرکت مشغول بوده‌اند. در نتیجه سرمایه نداشته را بصورت سهام به صدهزار نفر سهامدار فروخته و موجودی جیب را به بیش از ۹۰هزار میلیارد تومان توسعه داده‌اند. بنابراین، دلیلی ندارد که با بهانه‌های بی‌اساسی مثل تغییر کاربری غیرقانونی اراضی و فروش سهام به صورت غیرقانونی جلوی این توسعه را بگیرند. طفلکی آقای پهلوان گناهی مرتکب نشده جز این که کاری را که دیگران در جاهای دیگر به صورت خرد خرد انجام می‌دهند، به‌صورت کشوری و غلغتی انجام داده. مگر زور است؟ آقای پهلوان حوصله این خرده‌کاری‌ها را نداشته. دیگران می‌روند مثلا در زعفرانیه در حتان باغ ۱۵هزار متری را ریشه‌کن می‌کنند و ۶ طبقه می‌روند زیر زمین و ۲۰،۱۰ طبقه روی هوا و بازار پالادیوم احداث می‌کنند. بعضی هم بخشی از مرداب انزلی یا دریای خزر را خشک می‌کنند و به‌عنوان ملک شخصی برای خودشان سند می‌زنند. برای هیچ‌کدامشان هم از نظر مجوز و کسب و کار هیچ مشکلی پیش نمی‌آید. اما ایشان یکدفعه ۵۰ هکتار را فقط در مشهد و هکتارهای دیگر را در کیش و جاهای دیگر ملک شخصی می‌کنند. بدین ترتیب، سهم ایشان در توسعه اساسی‌تر است.

جامعه‌شناسی فساد

ببخشید که باز شناسی‌شناسی کردم. اما یکی از صاحب‌نظران حرف بیخودی زده و گفته در کشورهای جهان سوم باید، قبل از جامعه‌شناسی توسعه، جامعه‌شناسی فساد تدریس کنیم. البته این برای کشورهای جهان سوم یا کشورهایی است که در آنها فساد خیلی شدید است و ربطی به کشور ما ندارد. ما در این جا فقط توسعه و افتخارات ملی داریم. توسعه بیابانزایی، جنگل‌زدایی، املاک شخصی، دارایی‌های بانکی... فساد نداریم. البته گاهی افتخار، توسعه و فسادمان با هم قر و قاطعی می‌شود. مثلا نمایندگان مجلس که تا همین چند ماه پیش پروژه‌های پدیده را افتخار ملی توصیف کرده بودند، حالا می‌گویند که فاجعه و فساد ملی رخ داده.

نبوغ اقتصادی

بعید است کسانی مثل ما که حتی از خواندن صفرها و ارقام مبالغ مورد بحث و مشاجره عاجزند، بتوانند رمز موفقیت کار آفرینانی مثل بابک زنجانی، آقامحسن و آقا علاءالدین را بفهمند. با این حال، در این جا شما همه‌ای از تلاش مذبوحانه‌ای برای درک این رموز عرضه می‌شود:

۱- رقم اختلاس و کلاهبرداری هر چه بیشتر و هرچه مختلس و کلاهبردار دریادل‌تر باشند، حاشیه امنیت‌شان وسیع‌تر است.

۲- دایره شرکای جرم، از اعتبار دهندگان و مجوزدهندگان و مردم عادی سهامدار، هر چه بیشتر، واقع‌نمایی و حقیقت‌نمایی پدیده بیشتر.

رئیس سازمان امور اراضی می‌گوید: پدیده پس از اعلام دستور توقف شورایعالی شهرسازی، علاوه‌بر این که ساخت‌وساز خود را متوقف نکرد، به‌میاران شدید تبلیغاتی خود را نیز آغاز کرد. این شرکت علاوه‌بر تبلیغاتی میلیاردی در صدا و سیما، در روزنامه‌های رسمی و بیلبوردهای سراسر کشور نیز شروع به تبلیغ کرد. هر چند برخی رسانه‌ها نیز نقدهای جدی بر نحوه فروش سهام و درگیر کردن مردم عادی با این پروژه که قطعا تبعات اجتماعی نیز بر آن متصور می‌شد، داشتند اما حجم زیاد تبلیغات بر این نوع اطلاع‌رسانی‌ها غالب بود.

۳- خواستن توانستن است. مجوز هم دادنی است و هم گرفتنی. هیچ کاری نشد ندارد، فقط باید عزم و اراده قوی داشت. با این عزم و اراده قوی، مردان نیرومند و قوبدل، حتی با جیب خالی و گرفتن وام‌های کلان از بانک‌ها، چه کارهای غیرممکن که نکرده‌اند. چه در بر، بحر، جنگل و مزرعه و چه در محوطه‌های باستانی و زیر پوشش میراث فرهنگی ثبت شده. در این جا نمونه برخی از کارهای شایان تقدیر این بزرگمردان روزگار آمده است. این که معجوزش را از کجا آورده‌اند، به گردن خودشان:

۱- تخریب باستخر و محوطه موزه ساعت در زعفرانیه و احداث رستورانی به مساحت تقریبی ۵۰۰ متر مربع و گماشتن آن در اختیار بخش خصوصی، بقیه محوطه هم در اختیار فروش عرقیات سنتی، گلفروشی و... است. برای خود و مدیر مجموعه هم یک سایبان خوشگل بی‌ریخت زده‌اند.

۲- تراکم‌فروشی و حراج گذاشتن اعماق زمین و آسمان زندگی مردم با احداث برج‌های ۲۰ طبقه مسکونی و تجاری در هر منطقه از شمال تهران، در هر کوچه تنگ و باریک و باریشه کن درختان و اشغال پیاده‌روها تا هر وقت که کارهای ساختمانی طول بکشد و تا هر زمان که میل بسازو بفروش‌ها بکشد.

۳- احداث اتوبان‌های چندطبقه و کارهای عمرانی، به معنای تلف کردن عمر مردم، به جای گسترش ناوگان حمل‌ونقل عمومی. حاصل آن تشویق مردم و ناچار کردن آنها به استفاده از وسایل نقلیه شخصی است و دستاورد آن باز هم ترافیک است و ترافیک و ترافیک.

در پایان یادآوری می‌شود که اینجانب علاقه‌ای به کمپوت ندارم.

عکس: خبرگزاری ایسنا

مبحثی سنگین در باب پدیده‌شناسی «پدیده»

خاطره‌بازی

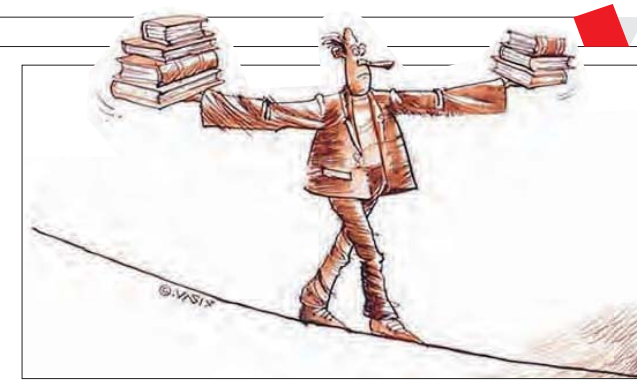

سوسن طاقدیس
نویسنده

کتاب خوب، خوراک خوب

هر تحول یا انقلاب، به‌صورت ناخودآگاه حجم وسیعی از تغییرات را با خود به‌همراه دارد اما تغییرات در این حجم و فضا، گاهی مطلوب است و گاهی نیز به ضرر جامعه تمام می‌شود. بسیاری از مواقع در هجوم تغییرات، بعضی مسائل از یاد می‌روند یا به‌درستی به آنها پرداخته نمی‌شود. یکی از این مسائل مهم بحث آموزش و پرورش در کشور و اصلاح آن پس از انقلاب بوده است. برای جامعه ایرانی، مطلوب این بود که تحول و توجه به آموزش در کشور، از سال‌های اول انقلاب به‌صورت ریشه‌ای در دستور کار قرار می‌گرفت. به موازات این بحث، موضوع با اهمیت که باید در اولویت کار قرار می‌گرفت، توجه به حوزه نشر و استفاده از مطالبی است که به ارتقای سطح آموزش در کشور کمک کند. اما این موضوع از نظر مسئولان وقت در این حوزه، مورد توجه قرار نگرفت، به این معنا که متولیان آموزش در کشور، فقط بر این عقیده بوده و احتمالا هستند، کتاب‌هایی که از کانال خودشان یا وزارتخانه مربوطه ارایه می‌شود، در آموزش کشور مورد استفاده قرار گیرد. این درحالی است که کتاب‌های تاثیرگذار و باهمیت بسیاری چاپ شده و می‌شود اما هیچ اهمیتی به آنها داده نمی‌شود. در کشورهای اروپایی و توسعه‌یافته، این موضوع به گونه‌ای دیگر در جریان است به‌طوری که وقتی کتاب یا مطلبی از نظر کیفی و محتوایی در سطح مطلوبی باشد، سیستم آموزشی از آن به‌خوبی استفاده می‌کند و این نوع برخورد، فرصت و انگیزه‌ای برای ناشران به‌وجود می‌آورد تا آثاری باکیفیت و محتوایی قابل استفاده در مراکز آموزشی (مطابق استانداردهای خاص خود) تولید کنند.

تاسف این جاست که در کشور ما این رویه وجود ندارد و روند موجود انگیزه کار را در این زمینه، از بین می‌برد. نمونه در این زمینه بسیار است. خود من در حوزه کتاب کودک و نوجوان و موضوعاتی مانند ادبیات ایران تحقیقات فراوان انجام داده و به نتایج مطلوبی نیز رسیده‌ام اما نکته‌ای که مرا از ادامه این تحقیقات باز داشت، بی‌توجهی به این موضوعات از طرف متولیان بود که اهمیتی به کار انجام شده ندادند و به نوعی با من رفتار کردند که باعث شده است از آن حوزه دور شوم و به موضوعاتی ورود کنم که صلاحیتش را ندارم. تنها موضوعی که در این زمینه برای من باقی ماند، تاسفی بود که بر اوضاع خوردم و هنوز هم می‌خورم. یکی از این موضوعات مورد مطالعه، بحث ادبیات اجتماعی بود. بحثی که یکی از مباحث با اهمیت است و بر جزءجزء مناسبات و رفتارهای اجتماعی در یک جامعه و شهر تأثیر می‌گذارد. متاسفانه در کشور ما افرادی که می‌نویسند و صاحب‌قلم هستند مورد توجه و احترام قرار نمی‌گیرند و این موضوع هم به سیاست‌گذاری‌های این عرصه مربوط می‌شود. این بحث به‌ویژه در حوزه کتاب کودک بیشتر نمود دارد. تحقیق و پژوهشی که در ۳۰ سال گذشته صورت گرفت، درک این موضوع را در من به‌وجود آورد که کودکان نسبت به برخی کتاب‌هایی که به آنها عرضه می‌شود، تمایلی ندارند. متاسفانه این موضوع برای دست‌اندرکاران این بخش اهمیت چندانی نداشته است. کتاب خوب مانند خوراک خوب و مطلوب برای کودک است به این معنی که کتاب خوب می‌تواند باعث رشد و تجلی انگیزه در کودکان شود، به همان اندازه که استفاده از خوراک خوب در رشد فیزیکی و معادلات ذهنی کودکان می‌تواند مثبت باشد.

امروز با مولانا

سجده کردند و بگفتند ای کریم
پس برون جستند سوی خانه‌ها

دور بادا از تو رنجوری و بیم
همچو مرغان در هوای دانه‌ها

برش

محبوب

|سورن کیرکگور|

نه هرکسی که در جهان، بزرگ بوده است فراموش نخواهد شد و اما هرکس به شیوه خویش هرکس به قدر عظمت «محبوب» خویش بزرگ بوده است. زیرا آن‌کس که خویشتن را دوست داشت به واسطه خویشتن بزرگ شد و آن‌کس که دیگران را دوست داشت، برکت ایثار خویش بزرگی یافت. اما آن‌کس که خدای را دوست داشت از همه بزرگتر شد.

یکایک آنان باید به یاد آورده شوند اما هرکس به قدر توقع خویش بزرگی یافت. یکی با توقع امر ممکن بزرگی یافت و دیگری با توقع امر ابدی، اما آن‌کس که نامیمکن را می‌خواست از همه‌مهم‌تر گشت.

یکایک آنان باید به‌یاد آورده شوند اما هرکس به‌قدر عظمت آنچه با آن زورآزمایی می‌کرد بزرگی یافت. زیرا آن‌کس که با جهان ستیز کرد با چیرگی بر جهان بزرگ شد و آن‌کس که با خویشتن نبرد کرد با چیرگی بر خویشتن بزرگ شد. اما آن‌کس که با خدا زورآزمایی کرد از همه بزرگتر بود.

برشی از کتاب «ترس و لرز»

یک خبر | یک نگاه

مهم‌ترین آثار تاریخی کرمان به‌دلیل خشک‌شدن قنات‌ها ترک برداشت

روند تخریب بازار بزرگ کرمان، کاروانسرای محدوده بازار، مجموعه گنجعلی‌خان، بازار حاج آقا علی، میدان ارگ کرمان و میدان مشتاق در حالی آغاز شده و این آثار دچار ترک‌ها و شکاف‌های عمیقی شده‌اند که گفته می‌شود علت اصلی شکاف این آثار مربوط به خشک‌شدن قنات‌های شهر آبادبیگلربیگی می‌شود.

به گزارش chn حباط بسیاری از عمارت‌ها و بناهای تاریخی کرمان در گرو زنده ماندن ۱۹۳۰ رشته قنات در استان کرمان است. قنات‌هایی که سازمان میراث‌فرهنگی از یک سو با تهیه پرونده ثبت‌جهانی و حفاظت از رشته قنات‌های باقی‌مانده سعی در حفظ و نگهداری آنها دارد اما از سوی دیگر به‌دلیل خشکسالی و حفر چاه‌های غیرمجاز همین قنات‌ها در معرض تهدید جدی قرار گرفته‌اند. آثار و تبعات ناشی از برداشت بیش از حد سفرهای زیرزمینی و به‌دنبال آن کاهش و خشک‌شدن آب قنات‌ها درحالی پدیده فرونشست زمین را در شهرهای خشک و کویری ایران به‌وجود آورده که کارشناسان به‌تازگی خبر از آسیب باغ‌ها و عمارت‌هایی می‌دهند که حیاط آنها به‌دلیل کاهش سفره‌های زیرزمینی و خشک‌شدن قنات‌ها به‌خطر افتاده‌است.

«محمد برشان» کارشناس تاریخ آب در رابطه با در معرض خطر قرار گرفتن مهم‌ترین آثار تاریخی کرمان به‌دلیل خشک شدن رشته قنات‌هایی که در شهر و محدوده شهر کرمان قرار گرفته‌اند گفت: «پدیده حفر چاه به جای قنات سبب شده تا آب‌های زیرزمینی به‌طرز چشمگیری کاهش پیدا کند و آبی برای قنات باقی نماند. اتفاقی که به مرور زمان سبب می‌شود که شیب زمین در منطقه تغییر پیدا کند و آب‌های سطحی به‌طور کامل از بین بروند و فروچاله و شکاف‌های عمیقی در زمین پدیدار شود.» حال خشکسالی علاوه بر تبعات مخربی که برای زیست انسان‌ها به همراه آورده است، مشکلات عدیده‌ای را نیز برای آثار طبیعی و باستانی به همراه آورده است تبعاتی که در بسیاری از موارد امکان جبران آنها وجود ندارد.

شاتر

افتتاح خانه امیرکبیر در مدرسه‌ای مخروبه

عکس: خبرگزاری ایسنا